17.797.

AUXILIANTE DIVINO NUMINE

PHTHISIN,

Auctoritate & consensu

AMPLISSIMÆ AC CELEBERRIMÆ FACULTATIS MEDICÆ IN ILlustri Academiâ Regiomontanâ

Pro

Receptione in Inclytam Eandem Facultatem legitimè impetrandâ

DISPUTATIONE PUBLICA

Literatorum judicio ponderandam proponet

FRIDERICUS MÖLLERUS

Medicinæ Licentiatus.

Respondentis munere defungetur

GEORGIUS MARTINI

Numburgô-Misnicus.

In Auditorio Majori

Ad d. 13. Maij horis antemeridianis

Anni M. DC. XLIV.

REGIOMONTI
Typis JOHANNIS REUSNERI.

PLVRIMVM REVERENDO, MAGNIFICO, GENEROSO, STRENVO, DOMINO

CONRADO A BVRGSTORFF, SERENISS: ELECTORIS

Brandeb. ſupremo Camerario, intimo Regiminis & Rei œconomicæ novæ Marchiæ Conſiliario, Colonello, ſupremoq; arcium in Electoratu & Marchiâ Brandeburgenſi Commendanti, & Proto- Capitaneo Cuſtrini, Ordinis Johannitarum Equiti, & Commendatori in Lagau, Goldbecæ & Manſchnovij Domino Hæreditario; Domino perobſervandiſſimo.

NEc, quibus Natura non noverca ſed Mater inclytum pectus locupletavit, tuas Virtutes: nec, quibus præclarè defunctus tibi famâ aucupatus es laudabili actu, expeditiones; nec, quâ & togâ & Sago illuſtris arduum laudis adnixus es, prudentiam oratione exequi ſuppar, tacitâ mente venerari, quam exiguæ ſcriptionis conatu deterere malo, ne impolitiæ mihi dentur. Quippè qui belli peritiâ & fortitudine Pericli, Hannibali; prudentiâ Ulysſi; juſtitiâ Ariſtidi; celeritate expeditionum Datami; in utrâq; Fortunâ, eam ceu fluctum â Saxo frangendam ratus, Timoleonti Corinthio; impetrandæ veniæ facilis Claudio; animi moderatione Trajano niſi præferendus, certè conferendus es. In quo, quid poſſet, prout in Alcibiade, Natura videtur voluiſſe experiri. Meritò itaq; ſingulari Sereniſſimi Electoris gratiâ in celſam dignitatis ſedem, ad quam â pueris in magnos accincta mens uſus exſpectabatur, collocatus es. Confer, Magnifice Domine, noviſſima primis, & quâ proſecutus es Parentem meum, gratiæ conſortem ſiſte Filium, qui imminês in occaſionem ejus renovandæ, & animi devoti motum confeſſurus Diſputationem tuæ devovet tutelæ. Accipias illam ſerenâ fronte & nullius incommodi objectu retardatus vivas, precor, Lumen Aulæ, Columen Literatorum, feliciſſimè.

Magnif. V. Dominat:

Devotâ Servitiorum promptitudine addictiſſimus

FRIDERICUS Môllerus M. L.

PRomethea fingunt Poëtæ, quod ignem cœlo delatum Satyro quidem monstraverit, verum hâc lege, ne aut novitate rei, aut splendore seductus oscula159retur, si modò vellet cavere barbæ & ori, ustoriæ facultatis ignarus. Facturus aliquid publici juris, etiam admonendus videbar, ne graviori alicui affectui manûs admoverem, consulturus auctoritati & existimationi Medicæ. Verum numerò mihi in mentem veniebat, quod Nautæ non sufficiat serenâ tempestate, & mari placido navim gubernasse, & portui commisisse integram, nisi Æolo irato, & fluctib⁹ undiquaq; colluctantibus dignum sestiterit. Proin â nemine me reprenhensum iri reor, si periculosissimo & curatu difficillimo affectui φθίσει operam locavero, eumq; disquisitioni submisero Medicæ.

II. φθίσεως autem vocabulo intellectam nolo atrophiam totius â quacunq; causâ, prout in generali hac significatione Hippocratem intelligere morbum tabificum lib. de gland: s. 3. p. 273. cõjicit Mercur. l. 2. c. 4. p. 265. sic, ex lumbricis in trunco venæ Portæ commoratis inductam esse observatum: item ex obstructione venarum mesaraicarum & lactearum: ex tumore glandulæ in centro mesenterij: ex abscessu aliquo interno visceris: ex cartilagine ensiformi introrsùm flexâ infantibus &c. nec quæ scorbuticis familiaris esse consuevit, cujus causa dari potest ex Hippocrate, ubi l. 6. Epidem. Com. 4. aph. 23. ventrem calidum, carnium frigidarum autorem incusat Cous noster. Confer aph. 8. sect. 2. nec loquor de foraminis uveæ tunicæ seu pupillæ angustiâ: nec de colliquatione totius consuetâ febri ardenti conflictantibus: nec de cachexiâ, nec tabe renali, nec dorsali, nec de imminutâ oculi magnitudine, aut aliâ atrophiâ particulari, sed totali, & quidem in specie illatâ ab ulcere pulmonũ. Latini vocãt tabem. Germani die Schwindsucht/die Darre. Græci φθίην, πύην & φθίσιν, De-

 ducitur

ducitur hoc à φθίω, quippè qui morbus corruptionis pulmonum & totius autor.

III. Descriptio ejus varia reddi potest, diversum quatenus includit respectum. Determinaturus φθίσιν morbum, seu intelligat similarem, seu organicum seu solutæ unitatis, expedire se poterit negotio non ita difficili. Propositurus ut symptoma, sive actionis læsæ, sive mutatarum qualitatum, sive excretorum & retentorum, Medici erroris convinci non poterit. Licet, ut liberè, quod sentio, loquar, Phthisico magis arrideat auxilium abstersorium, glutinans, quam ἀκριβολογία ista cathedraria, quæ morbis summovendis vix tantum confert, quantum eloquentia, quâ nullum morbum curari Medicorum Cicero Celsus liquidis asserit verbis. Relaturus autem hoc malum inter Symptomata actionis læsæ, & Medico me accommodaturus foro descriptionem dabo sequentem.

IV. Est consumtio seu marcor omnium partium corporis dependens à febri lentâ, inductâ ab ulcere pulmonum. Febrim lentam hanc, si omninò determinanda, indigito putridam in principio morbi, continuam, quam in augmento & statu degenerare in hecticam nemo miretur: nec illud, quod huic superveniant erraticæ, horrificæ. 1. Epid. c. 1. p. 940. quas Foësius in Not. semitertianas vocat: intermittentes, prout cacochymia in corpore variat, malignæ, comite delirio, ratione aëris, prout notatu dignum hoc legere licet in Hippocrate 1. Epidem: Com. 1. p. 941. ſ. 7. Dubium hîc non contemnendum movet Doctissimus Mercatus l. 2. tom. 3. c. 9. p. 214 an differentia aliqua constituenda sit inter febrim hanc lentam & hecticam, quam litem ipse, sicut solet singularis iudicij Vir, doctè dirimit.

V. Causam hujus febris & maciei investiganti occurret ulcus; ulceris itaq; istius originem, necessarium est, ut enucleemus, quæ latere nequit illum, qui definitionem ejus ponderaverit, quod dicatur solutio continui cum magnitudine imminutâ in parte mol-

te molli â materiâ erodente. Applicaturus hæc ad speciale pulmonum ulcus causam ejus proximam dispescendam reor in internam & externam: illam iterum considerandam tàm ratione partis affectæ, quàm objecti. Ratione partis incuso connatum pulmonum vitium trahentium secum principium corruptionis contractum in utero materno, prout Galenus scriptum reliquit 4. de Loc. affect. c. ult. Nati isti hujus morbi prout hereditatis participes quam maximè absunt â nativitate, tam proximè sunt exitium internum. Rectè de his Galen. 1. de t. s. 16. p. 265. quosdam ab ipso ortu adeò improspero corporis statu offendi, ut ne, si Æsculapium quidem ipsum ijs præfeceris, vel sexagesimum videant annum.

VI. Objectum ulceris causam deprehendo materiam, quæ seu naturâ suâ aliquid acrimoniæ & erosionis, seu adscititiæ habeat. Quomodo tota sanguinis massa causæ proximæ nomine venire potest. Galenus exprimit fieri vel propter cacochymiam, vel propter putredinem. Hermetici â tartaro & sale exerente vim virtute mixtionis prius occultatam. V. Petræum l. 1. Dissertat: Harm: XV. p. 285. non malè locuti asserunt. Hæc materia in ipso pulmonum parenchymate congesta sæpè vitium contrahit adhuc in venis morata, quæ quando extra vasa prorupit, damnũ infert evidens: siquidem acris existens pituita (intellige idem de alijs cacochymiæ speciebus) & in carnem erumpens, venas exulcerat & refringit: sanguis verò in alienum effusus locum morâ computrescens in pus vertitur, teste nostro Sene lib. de Flat. s. 3. p. 299. pus vero in pulmone collectum exulcerat, Hipp. l. de Loc. in hom: s. 4. p. 415.

VII. Notatu dignum autem arbitror in his Hippocratis locis tempus, quod actioni huic sufficiat, requiri: cui jure quodam subnecto pulmonum constitutionem, parem quidem humori alterando, sed expurgando imparem, cui ejiciendo si relistens suffecerit, res in vado est. Hinc (ne de Volusio Saturnino dicam, qui

Plinio observatore periodicâ hæmoptysi correptus fuit cum εὐφορίᾳ) experientia nos edocet, plethoricos quosdam sine incommodo sanguinem tussi reiecisse, metuendâ quidem, non vero subsecutâ tabe. Imo observationes Medicæ testatum faciunt, quibusdam etiam gravidis plethoricis naturam prospexisse sputo sanguinis, ne fætu copiâ ejus obruto & suffocato, abortum paterentur. Quem naturæ motum prudentiores Medici venæ sectione imitati multas fæminas abortûs periculo eximunt. Quare non semper, sed tum demum sanguinis sputum malum pronuntiat Hippocrates 7. aph. 15. cum supervenerit expectoratio puris.

VIII. Notant Autores ratione objecti secundò quod peripneumoniâ solutâ, aut suppurato tuberculo aliquo, nec legitimè expurgato pulmone, per μετάστασιν pure exedente pulmonum substantiam, sequatur tabes. Nituntur fortè autoritate Hippocratis, qui lib. 1. de Morb. s. 5. p. 450. liquidis asserit verbis, suppuratos s. empyicos fieri, pulmone corrupto & exulcerato, si pulmonis imflammatione detentus diebus, qui talem decernere creduntur, non purgetur, sed sputum & pituita in pulmone colligatur. Ponit autem idem terminum l. 2. prognost. text. 53. diem vigesimum, 30. 40. se extendentem quandoq; ad sexagesimum. Addunt hîc quidam tertium casum ratione objecti scil. variolis intus erumpentibus factâ suppuratione materiam non ritè abstersam post se ulcus relinquere.

IX Objectum causa proxima interna ratione affluxus duplici nomine, & motu, & substantiâ consideranda 1. deorsum à capite ruit Catarrhus, de quo loquitur Hippocr. l. de gland. s. 3. p. 273 & lib. de Morb. 3. p 450. quod latenter defluat initiò utplurimum, tenuem excitans tussim, progressu deinde exasperetur pulmo & exulceretur. Confer aph. 38. s. 7. ubi destillationes in ventrem superiorem ad suppuratum pervenire contendit intra dies viginti. 2. sursum & à latere seu vicinis partibus, mediastino, pleurâ, diaphragmate repit materia, quæ vel naturalis est, vel

præter-

præternaturalis. Observationem tabis ex pleuritide habet Valleriola Observ. 5. l. 5. Frequenter hoc accidit in empyemate, quod nec senem nostrum latuit, prout videre est aph. 15. l. 5. Et hæc de causâ proximâ internâ tàm respectu partis affectæ, quàm objecti, seu congesti, seu affluentis.

X. Causam φθίσεως proximam externam denominantes secutus refero 1. leporem marinum, & si quæ alia peculiari ἀντιπαθείᾳ dissident cum pulmone. Siquidem convictus testimonio Medicorum doctrinâ & fide insignium, Rondeletio, experientiam tantorum virorum in dubium vocanti subscribere nequeo, donec aliquis experientiâ edoctus contrarium probaverit. 2. Recensent hic contagium, quod phthisicus halitu emittat νοσερὰς ἀπαυγάσεις, & ἀποῤῥοίας, peculiariter parenchymati huic cordis ventilabro infestas, prout in ὀφθαλμίᾳ, & arthritide contingit. Proin suæ consulturus saluti periculum declinet, nec temerè ori appropinquet phthisici, ne vitæ dispendio pœnam luat, rectè monent autores.

XI. In remotis causis internis inter animi pathemata ira evidenter venit incusanda, mediocritatis transgressa terminos, commovens sanguinem. Deinde consuetæ alicujus evacuationis intermissio. Hinc spatio duorum mensium intercepta menstrua mulieres in tabem conjicere notat Hippocr. l. 1. de Morb. Mulier. p. 590. s. 5. idem hæmorrhoides diuturnæ suppressæ unâ omnes, nullâ servatâ efficere aptæ sunt, ex Hippocrate 6. aph. 12. Tertiò huic annumero venarum ἀναστόμωσιν, διαίρεσιν, διαπήδησιν, ῥῆξιν, sanguine in alienum locum effuso putrescente. Hippocr. l. de Flat. s. 3. p. 299.

XII. Inter causas remotas externas recenseo Primò Aërem excedentem limites mediocritatis 1. in calido sanguinem exasperante & calidiorem procreante; hinc æstas acerrima bilis procreatrix huic malo symbolum conferre videtur; maximè cum calidum humores attenuet, fundat. 2. in frigido condensante, constrigente.

ſtrigente. Hinc tabes in hyemem quandoq; incidit. Hippocr. 3. aph. 13. Quare manus admoturum Medicas Methodus medendi hortatur, caveat ſibi in affectibus pulmonum â frigidis adſtringentibus. Ejusdem nos admonere videtur Hippocrates, 5. aph. 24. & Paulus l. 3. c. 31. Cauſam eruo ex Eodem Hippocrate 6. Epid. Com. 3. aph. 10. ſcil. valdè frigidis venas rumpi & tuſſes excitari: quod vel unica Braſſavolæ, nedum aliæ aliorum eximiorum Medicorum, obſervatio convincit.

XIII. Videant hîc ſuæ quî conſulant conſcientiæ, qui tabidis præſervandis ab hæmoptyſi non tantum propinant maximè frigida, ſed & externè epithemata ex ſpermate ranarum &c. imponunt pectori, aliquot vicibus indies imbuendo linteo, ut ægri, glacies acſi pectori incumberet, affici ſe affirment. Quo auxilio (ſi modo hoc nomen meretur) tantum abeſt, ut ruptura venarum impediatur, ut potius promoveatur. Methodicorum crambe analogiſmus ſic egregiè recoquitur, cujus fructum Themiſon olim decerpſit famâ ſempiternâ, argumentando, profuit hoc in pede, Ergo proderit pectori. Tales, ipſo Hippocrate viro arte & facundiâ inſigni, teſte Celſo in præfat. l. 1. p. 10. doctiores, prout ſe jactitant, crederem, modò ſe tales non verbis ſolùm, ſed reipsâ præſtare poſſent. Qualis videri vis, talis eſto.

XIV. Tertiò utrâq; qualitate calidâ & frigidâ cum alternet aër autumnalis, tabidos quod inſigniter offendat, Hippocrati largiamur 3. aph. 10. & 22. & generationis & paroxyſmi nomine. Illius quidem, quod acris humoris magnus ſit eo tempore proventus: hujus, quod circa æquinoctia & ſolſtitia, periculi plena Hippocr. l. de Aer. Aq. Loc. ſ. 3. p. 288 mutationem morbi ſubeant, Id l. de Humor. ſ. 2. p. 50. inter quæ autumnus, tabidis maximè lethalis Hippocr. 2. prorrh. ſ. 2. p. 91. proportione reſpondere dicitur veſperæ, jd. 2. Epid. Com: 1. pag. 996. Quo poſteriori nomine etiam ver malè audit, quod in Perintho

plurimi

plurimi Vere tabe laborârint, Hippocr. 6. Epid, 7. aph. 10. & 11. quod aliàs saluberrimum & minimè exitiale laudat, 3. aph. 9.

XV. *Causæ hæ facilius effectum dabunt, quo in aptiora inciderint corpora. Aptas tabi constitutiones designo calidas siccas, latis venis, duris. 2. plethoricas. 3. homines ὀξυθύμυς, iracundos. 4. Catarrhis obnoxios. 5. Ratione vitæ generis Equites, siquidem equo succussatore vectus thoraci infensissimo utitur exercitio, notante Oribasio, Med. Collect. l. 6. c. 24. p. 296. calculum addit Aëtius tetr. 1. serm. 3. c. 7. pag. 117. Hinc violenti exercitij, juxta alia istius ætatis errata, reos juvenes aptos tabi connotat Hippocr. 3. aph. 29. quem aphorismum illustrat confirmans sect. 5. nonus. 6. in risum faciles vocem summo clamore intendere soliti, siquidem illi facilè rupturam venarum passi, prout Valleriola observ. 2. l. 2. in Patritio Arelatensi vidit, huic periculo exponuntur. Hinc ob conatum â partu frequentes tabes vidit Hippocrates l. de Aër. aq. & loc. sect. 3. pag. 282.*

XVI. *Dispositos accersit noster Cous φθινώδεις & πτερυγώδεις. 3. Epid. Com. 3 pag. 1090. quorum posteriorum conformatio contracta fuit vel in utero, Parentibus tabe expertib⁹, vel iisdem eandem Semine conferentibus. Morborum namq; originem sæpè in corporis nostri rudimentis latitare, & tabidos â tabidis procreari autor est Hippocrates lib. de Sacr. Morb. sect. 3. pag. 303. prout ex calvis calvos, ex macrocephalis macrocephalos &c. Hippocr. l. de Aer. Aq. & Loc. sect. 3. p. 289. Differentias tabis desiderans eruat, cui placuerit ex causis, subjecto &c. Hippocrates lib. de intern. Affect. ſ. 5. p. 536. 537. tres facit: quas ego non moratus propero ad signa.*

XVII. *Signa diagnostica desumenda reor ex 4. fontibus. 1. â causis, quarum aliqua proximarum designatarum antea prægressa Medicum meritò in suspicionem hujus mali adducit.*

cit. 2. Confirmat Eundem constitutio corporis, & aptitudo subjecti, cui congener hic morbus dici queat. V. Hippocr. 2. aph. 34. maximè si Avorum, Parentum, Sororum. fratrum &c. aliquis illo correptus semina isti communicasse queat dici, quæ ceu bona fortunæ cernere potuit hæreditate. 3. eruo ex morbo cordis simillari, febri lentâ vix perceptibili. 4. ex Symptomatibus, & quidem 1. actionis læsæ cordis, pulsus mutatione, cōueniente huic febri lentæ. Deinde pulmonis, tussi diuturna, identidem molesta. Interdum difficilis etiam adest respiratio. Petr. Nosol. Harm. p. 279. 2. Excretorum &c. sputo rotundo diutius perseverante, interdum striis sanguinis variegato, sine dolore ferè exeunte, aut eo valde exiguo. Hinc Celsus l. 4. c. 7. hoc morbi genus plus periculi quàm doloris habere dicit. 3. Mutatarum qualitatum, ex calore maxime thoracis, & genis rubore perfusis. Hippocr. 2. progn. t. 60. extenuatione sensim subrepente, alimentis consuetâ quantitate assumtis nil proficiente ægroto, nec robur solitum percipiente.

XVIII. Hæc signa Medico singulari judicio & cautione ponderanda veniunt, de ægri salute sollicito, antequam magis in conspectum se dederint, cum confirmatæ φθίσεως curationem infelici aggrediatur eventu. In perfectâ autem febris manifestè se prodit pulsu, respiratio difficilior molestat, tussis frequentior, vehementior, sputum purulentum, facies est pallida, ut de tabidis idem asseverare auderem, quod Stratonicus Citharædus de Cariæ populis lienosis, scil. mortuos ibi ambulare inter vivos. V. Bauh. theatr. anat. l. 1. c. 43. p. 536.

XIX. Quidam hîc accuratè discernendum suadent pus à pituitâ ad consistentiam puri non absimilem deductâ, maximè in juvenibus, quorum calor suppar adhuc objecto ita disponendo. Puris notas exprimi volunt 1. quod injectum carbonibus fœtidum oleat. 2. aquæ tepidæ immissum versus fundum vergat. 3. agita-

agitatum facili negotio dissolvatur. Contrarium deprehendi dicunt in pituitâ illâ ex Catarrho. Rejicientis hanc explorationem Aretæi lib. 1. de sign. & caus. morb. diuturn. c. 8. Sententiam amplector de phthisi jam auctâ fortè locuti, quod etiam ratio ejus tantum obtinet, non verò de incipiente, quæ cognoscenda etiam Medicis quandoq; imponit, & negotium facessit, nedum ut imperitum vulgus integrum de illâ ferre queat judicium. In pituitoso isto sputo annotandum notat Capivaccius pract. l. 2. de Affect Med. ventr. c. 7. p. 543. ægros non continenter emaciari, sed regenerari aliquo modo carnem.

XX. Prognosin formaturo mihi tabidis gratam, & eventûs salutaris, dicam impinget grandem vulgus, persuasum jam habens, iis frustra medicas adhiberi manus. Quod etiam quosdam Medicos patronos invenit. Nec diffiteri possum, vulgo quando jam innotescit tabes, quod ferè invaluerit, & tunc, si omnino aliqua, exigua sanandi spes supersit. Pugna sanè indicationum, tussis, & medicamentorum, antequam parti affectæ communicentur, alteratio difficilimam reddunt curationem. Ægri tamen â Medico Christiano deserendi non sunt, etiam in hoc statu, siquidem tot fide dignorum Medicorum de curatâ tabe observationes in dubium ut vocarem, religio mihi foret. Etiamsi insuper integræ sanitati vix restituendus videatur æger, prorogare tamen terminum studeamus, cum ad septem & novem annos hunc morbum durare observaverit Hippocrates l. 2. de Morb. s. 5. pag. 478.

XXI. Periculosiorem vitæ aleam subeunt tabi expositi â fluxu ferè incompescibili seu menstruorum sursum ruentium, seu deorsum tendentis catarrhi. De priori spem aliquam concipiendam vult Hippocrates 2. prorrhet. s 2. p. 91. accedentibus signis laudabilibus, & mensibus luculenter apparentibus; alioqui nullam; prout de Viris, hæmorrhoides si sequantur. Hippocr.

 Coac.

Coat. prænot. aph. 437. Statim autem in principio singularis adhibenda diligentia Medica, ne erosione profundâ factâ spes convalescendi cadat. Conditiones quas in sanandis tabidis requirit Hippocrates, legi possunt l. 2. prorrhet. p. 91. quarum plurium præsentia majori lactat ægros spe, defectus omnium omni privat. Tabidum, cujus sputum gravem redolet nidorem, cum defluvio capillorum, morbo victum judicat Hippocrates Coac. prænot: aph. 434. pure aquæ marinæ injecto fundum petente, ib. aph. 435. Exitio vicini existunt, quos sic affectos prehendit alvi profluvium. aph. 436. concurrente facie Hippocraticâ, de qua agit Hippocrates l. 2. prognost. aduncis unguibus, hinc θηρίωμα dicitur hic affectus. V. Holler. Com. 3. aph. 8. & Foësium in Not. ad Hippocr. p. 996. Fusè de tabe tractat Hippocrates l. 2. de Morb. s. 5. pag. 477.

XXII. Curationem, quam tradit Hippocrates lib. de Loc. in hom. s. 4. p. 416. omninò tentandam indicationes monstrabunt. Primum imminuta magnitudo partium extenuatarum augmentum indicat expediendum ἀναθρέψει juxta Galen. art. Med. c. 97. Febrilis calor, frigida, & quatenus adjunctam habet siccitatem, humida. Ulcus quatenus est magnitudo imminuta, amissi restaurationem & quidem γενέσει postulat: quatenus solutio continui, unionem: quatenus â causâ dependet, remotionem. Quarum indicationum uni satisfacturus, alteri sæpè delinquit Medicus. Quare ejus interest, dignitate prævalenti attendat, & ordini, quem in complicatis his affectibus sequatur.

XXIII. Exordium autem ducendum arbitror â fonte hujus, quicquid est mali, sine cujus emendatione reliquorum curationem frustra speres, scil. ab ulcere pulmonum. Ratione causæ antecedentis cacochymiæ quibusdam placet purgantia propinare, & quidem valida, ut doctissimo Capivaccio Prax. l. 2. c. 7. p. 544.

544. *Verum mihi sufficiant lenitiva jus ex prunis dulc. manna &c. & quæ adstrictionis vestigium in visceribus relinquunt, Crem.tart. rhabarb. myrobal. Syr. ros. sine Scammonio. Suffecere eadem Practico felicissimo Valleriolæ, observ. 6. l. 3. p. 150. Clysteres infundantur ex herb. emoll. decoct. & ol. violar. furfur. mell. ros. Elect. diacath. diaphæn. &c. Vomitum concitari nolo, deterritus aph. 8. s. 4. Hippocratis: cujus auctoritatem ex lib. 2. de Morb. s. 5. p. 477. alij malè sibi patrocinari autumant.*

XXIV. *Venam respectu phthiseos secandam esse, nullam rationem video sufficientem, quicquid alij inferant, quâ sectâ, quin vires nutantes corruant penitùs accisæ, nullus dubito. Frustrà huc trahitur ex Hippocr. l. 5. Epid: 6. exemplum ægroti in Oeniadis decumbentis p. 1142. Frustra cogitant autores de venæ sectione viribus exhaustis, laborem labore curaturi, nisi qui magno miseros tabidos mactare nituntur malo. Catarrho causæ urgenti revulsione succurrendum suadeo iis medicamentis, quæ in curatione catarrhi consueta sunt. Fonticuli & cucurbitulæ, frictiones hîc magnum præstant commodum oportunè adhibitæ. Capiti imponit sacculos Valler. observ. 3. l. 2. p. 75.*

XXV. *Ulcus carne implendum sarcotico indiget medicamento, quod operatricis naturæ remoram summoveat, & sputum promoveat. v. gr. hydromel Syr. de liquir. jujub. hyss. de farf. è Symph. cum melle rosat. decoct. pect. aq. Scabios. capill. Vener. fab. cum ficub. dactyl. viol. sem: frig. sero lactis. aristol. hord. tereb. cons. ros. rec. Mirum quantum hîc commendet flor. papav. Valler. obs. 5. l. 5. p. 216. Ubi satis ulcus abstersum, glutinantia in usum trahantur. bol. arm. terr. sigil. lap. hæmat. Syr. & pulv. consol. torment. Magist. Corall. perl. ol. hyper. sulph. flor. & bals. sulph. maximè anisat. Habetur in Prax. Chym. Hartmanni p. 564. peculiaris præpar. sulph. pro phthisicis. Addo looch de pulm. vulp. sani & exp. cum. C. C. trochisc. de Carab. succ.*

cydon. Quibus habito febris respectu sem. frig pass. Corinth. aq. bor. bugl. admisceantur. Vix eloqui valeo, quibus prosequantur laudibus autores conserv. ros. antiq. Petræus, Joël, Valler. Gatin. & alij magnâ quantitate sumtam, quam nec improbo: subnecto decoct: lign. Guaiac. & rad. Chin. nisi hectica prohibuerit.

XXVI. Non uni scopo suppar est lac, imprimis si capræ herbis convenientibus nutriantur. Valler. cit. l. commendat asininum cum pauco mell. vel sach. exceptum, admixtâ bolo armenâ. substituo cum Hippocr. l. de Affect. intern. s. 5. p 537. bubulum cum tertia parte mulsæ. Cujus coagulationem præpediunt sacch. & mel. Cavendum monet Petræus l. 1. Dissert. Harm. 15. quæst. 4. p. 293. ne lacti vinum superbibas. Gatin. Prax. c. 29. p. 118. extinguit in lacte chalybem. Ulceris exiccationi promovendæ inserviunt suffumigia ex thure, mastich. myrrh. lign. aloes. ros. sicc. tabac. sulph. & alijs odoratis siccantibus. Tandem ulcere consolidato cicatrix inducenda. Pectori possunt etiam cataplasmata applicari ex alth. malv. sem. lin. fænugr: ping: Capon. tereb. ol. butyro, & alijs pro necessitate & morbi tempore.

XXVII. Quidam, nescio quâ opinione suffarcinati nil nisi horrenda secreta, &, si Diis placet, panaceas crepando, quibus indicationes, Principum Medicorum placita & medicamenta sordent, juxta alios spir: largâ porrigunt manû spir. Vitrioli & antimon: diaphor. tabidis. Verum quisnam extremis, quod dicitur digitis attingens medicinam non videt acrimoniæ vitio excitatum malum acrioribus magis exasperatum augeri, & tussim lacerandis pulmonibus aptam concitari? Quis inficias ibit diaphoreticis nullum dari locum, ubi adstrictione vasorum opus est? Inveniunt tamen Thrasones isti opinionis suæ Patronos, qui vel laudant processum, eò quod ægroti celeri ad Tartarum motu præcipitati non diu medicamentis torqueantur. Quorum infelicitatis me pænitet, quod in hoc casu bis peccare nequeant, prout de bello

loquitur

loquitur Lamachus. Enormis etiam committitur error opiatis, quæ sputum præpediunt evacuandum, quo suppresso suffocatio sequatur necesse est, ex decreto Hippocratis 7. aph. 16. Cicatrice inductâ extenuationem corporis emendaturis usu balnei tepidi consentio, cui non diu immorandum. Quo facto inungatur corpus mucil. sem. psyll. cydon ol. viol. lacte mulieb. butyro rec. &c. adde parum camphoræ. Interim cibis boni succi refectioni studeamus.

XXIX. *Diætam accuratam tabidi sibi commendatam habeant, certi, quod & ipsis monitum reliquerit Hippocrates, quando lib. de Vet. Med. p. 63. diætam sanorum ægris damnosiorem reprehendit, quàm sit ea, quæ ferarum est, & aliorum animalium ipsis hominibus sanis. Imo victus rationem in hoc morbo utramq; ferè paginam facere testatur Petræus cit. l. p. 291. Aër siccitate polleat, temperatus calore; quâ destitutus artis beneficio acquirat, quo attractus inspiratione pulmoni exiccando conferat. Joel l. 3. prax. s. 1. p. 46. tribus vitam diutissimè conservari statuit, mutatione aëris, usu lactis caprilli & conservæ rosarum. Quâ de causâ peregrinationes laudat Aretæus l. 1. de cur. morb. diuturn. c. 8. in Ægyptum, Mercurial. l. 2. c. 4. p. 270. ad montem Tabias ex Gal. 5. Meth. m. Petræus Nosol. l. 1. Diss. 15. p. 294. Quo auxilio, quod hic loci frustra commendari autumo, utatur cujus statui, conditioni vitæ, sumtibus convenit, qui reditum sibi pollicitus viribus suis confidit, illas interea non accisum iri.*

XXX. *Cibi præbeantur faciles coctu, boni succi, potenter nutrientes, difficiles corruptu, penetrabilis substantiæ, frigiditatis, abstersoriæ virtutis participes, consolidantes, ter vel quater de die, non unâ vice, ne in coctione primâ â ventriculo relictum vitium cruditates accummulet. Quas facultates cum alimentum simplex vix ac ne vix quidem agnoscat medicamentosum, plura mixta scopo satisfaciant v. gr. brodia ping. & restaurativa*

rativa artificialiter facta cum pulpis caponũ, phasianorum, perdicum, cum amygd liquir: sem: frig. bolo arm. Possunt etiam cum Sacch. morsuli præparari, qui multum valeant in restauratione. Gatinar. Prax. cap. 29. p. 118. Qui etiam approbat cancros, cochleas, tàm propter lentum succum, quàm colorem carneum. Petræus cit. lib. pag. 294. propter signaturam pectoris. Succum earum non reijcio; modo ventriculus coctioni suppar fuerit. Addo his ptisan. hord. lac amygdal. ova sorbilia. carnes gallin. vitul. hædor. succ. cydon. oryzam, uvas passas &c. Potus sit aq. hordei, cum liquir: infus. Vinum cum Mercur. cit. lib. p 270. indulgeo tenue, cum aq. borrag. bugl. Chalyb. sacch. item adstringens cum mulsâ, quantum febrilis calor permiserit. Alvus quotidie respondeat naturæ. Vigiliæ immoderatæ, tristitia, mæror exulent. Iræ nullus concedatur locus. Vitentur clamores, & altâ deductus voce sermo, â quo sibi quantum fieri potest, temperet æger, submissè eundem proferens. Tantum de hoc morbo.

Deo sit Laus, & gloria sempiterna!

COROLLARIA.

1. An parenchyma pulmonum deperditum arte Medicâ restitui possit? Qui non solum amissæ partis, sed integri lobi restitutionem sibi arrogant, quamprimum præstiterint, miracula Medica dum hôc modo edunt, Æsculapio majores deprædicabo. Interim cum Petræo Nego posse fieri contra istos Agyrtas, qui ut magnis promissis fraudulenter emungant miseros ægros pecuniâ, quà artis ignorantiâ prohibentur, mendaciis & cõtemtu Dogmaticorum Medicorũ famam sibi aucupari conantur.
2. An nulla primarum qualitatum ratio in medicamentis habenda? N.